

پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری دانش‌آموزان

دوره متوسطه دوم

امیر سبزی‌پور^{۱*}، خدیجه جودکی^۲، علی دانش‌پایه^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۲

پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۰۹/۰۳

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم انجام شد. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی است که به شیوه پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر به تعداد ۱۵۳۹ نفر و حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران ۳۰۸ نفر به دست آمد که با شیوه نمونه‌گیری در دسترس انجام گرفت. شرکت‌کنندگان به پرسش‌نامه‌های سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش، خوش‌بینی تحصیلی اسپنچن-موران و همکاران و تاب‌آوری کونور و دیویدسون پاسخ دادند. نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری با سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. همچنین طبق نتایج رگرسیون، متغیرهای جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری پیش‌بینی کننده سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان هستند ($p < .05$). در پژوهش حاضر مشخص شد که جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری سرزندگی تحصیلی را در دانش‌آموزان پیش‌بینی می‌کنند.

کلیدواژه‌ها: سرزندگی تحصیلی، جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی، تاب‌آوری

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: Amirsabzipour@pnu.ac.ir

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. khadijehjoodaki2@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران. alidaneshpayeh2@gmail.com

مقدمه

امروزه یکی از مسائل عمده‌ای که در نظام آموزشی کشور از آن نام برده می‌شود فقدان انگیزه‌های علمی قوی برای کار و کوشش علمی جدی و بی‌علاقگی تحصیلی در میان دانش‌آموزان است، از این منظر درک و نحوه سازگاری با چالش‌های تحصیلی بایستی مورد توجه جدی پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت قرار گیرد، حال آن‌که سرزندگی تحصیلی از مهم‌ترین عوامل موفقیت‌آمیز در رویارویی با مشکلات تحصیلی در دانش‌آموزان است (شب افروز اکبری، جوادی علمی، جنگی و افروز، ۱۳۹۶). سرزندگی تحصیلی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها در سلامت بافت تحصیلی و سیستم آموزشی هر کشوری می‌باشد که حسی درونی برای تضمین سلامت ذهنی است و در واقع پژوهشگران آن را راهی ساده و مفید برای درک مفهوم بهزیستی دانش‌آموزان بیان داشته‌اند (میلر، کونلی و ماگوری^۱، ۲۰۱۳). سرزندگی تحصیلی یکی از شاخص‌های مهم است که بر یادگیری و تربیت موفقیت‌آمیز و ثمربخش شخص تأثیر می‌گذارد و باعث می‌شود توانایی‌ها و لیاقت‌ها به پیشرفت‌های علمی تبدیل شود (زکی‌نژاد مونه و رفیعی، ۱۳۹۹). سرزندگی تحصیلی به مفهوم توانایی موفقیت‌آمیز دانش‌آموزان در رویارویی با موانع و چالش‌های تحصیلی و فائق آمدن بر آنها است (کامرفورد^۲، باتیسون و تورمی، ۲۰۱۵). این شاخص به عنوان یکی از عوامل محافظت‌کننده در برابر خطرات تحصیلی به مفهوم پاسخ مثبت، سازنده و سازگار به انواع موانع و چالش‌های تحصیلی در عرصه جاری و مداوم تحصیلی است (عابدی، ۱۳۹۹). تعدادی از مطالعات آن را در جهت مقابله دانش‌آموزان برای مواجهه شدن و برخورد با چالش‌های تحصیلی و مشکلات روزانه و معمولی به کار برده‌اند (مارتین^۳ و مارش، ۲۰۰۸). تحقیقات مربوط به متغیر سرزندگی پیش‌بینی‌کننده‌های انگیزشی را شناسایی کرده است که از آن‌ها به عنوان C 5 صحبت می‌شود که عبارتند از: اعتماد به نفس، هماهنگی، تعهد، آرامش و کنترل (کالیر^۴ و همکاران، ۲۰۱۵). سرزندگی تحصیلی به شکل قابل توجهی منجر به مشارکت در کلاس، لذت بردن از مدرسه و عزت نفس عمومی می‌شود؛ لذا مهم است که پیشایندها یا عوامل مؤثر بر روی ظرفیت دانش‌آموزان در مواجهه با مسائل تحصیلی را که موجب سرزندگی است، شناسایی کرد (هوتی، ۱۴۰۱). خوش‌بینی دانش‌آموزان به نظام و روند آموزش، از مهم‌ترین عوامل ایجاد انگیزش و درگیر کردن آنها در

1. Miller, Connolly & Maguire
2. Comerford, Batteson & Tormey
3. Martin & Marsh
4. Collie, et al

امر تحصیل است (مظلومیان و فریدفر، ۱۳۹۶). خوشبینی تحصیلی عبارت است از قابلیت دانش‌آموزان در اعتقاد به موفقیت در تحصیل و مثبت‌اندیشی. باور مثبت به ظرفیت و توانایی خود در مواجهه با مسائل و حل موفقیت‌آمیز آنها در ارتباط با تکالیف درسی که به شکل اکتسابی در اشخاص شکل می‌گیرد (امیرپور، مشعل پور و کرمی، ۱۴۰۱). در واقع خوشبینی تحصیلی یک باور فردی است که تحت اثر عوامل محیطی در شخص شکل می‌گیرد و این اعتقاد به ما می‌گوید که در صورت برقراری ارتباطات اعتمادآمیز میان دانش‌آموزان و کادر آموزشی، وجود ویژگی‌های تأکید تحصیلی در محیط و در پی آن شکل‌گیری احساس یگانگی با محیط آموزشی، شخص در مسیر پیشرفت انگیزه بالایی به‌دست آورده و به موفقیت نائل می‌شود. تفکر مثبت یا خوشبینی اشاره به عنوان متغیری نوظهور به یک جهت‌گیری که در آن اغلب پیامدهای مثبت قابل توقعند دارد (کشت‌ورز کندازی و اوجی‌نژاد، ۱۳۹۹). سازه خوشبینی تحصیلی یک باور مثبت در فراگیران است مبنی بر این‌که آنها توانا هستند با تأکید بر اعتماد معلمان، یادگیری خود و احساس هویت نسبت به مدرسه زمینه پیشرفت تحصیلی خود را فراهم آورند. خوشبینی تحصیلی تصویر غنی از عاملیت انسانی را به نشان می‌دهد که رفتار فراگیران را از نظر ابعاد عاطفی، شناختی و رفتاری تبیین می‌کند (دهقانی، ۱۴۰۱).

خوشبینی می‌تواند تردید، شک و نگرانی اشخاص را در یک موقعیت مشکل کاهش دهد و آنان را در راستای تلاش برای دستیابی به ادامه اهداف دلگرم کند (بایلیس^۱ و چیپرفیلد، ۲۰۱۴). خوشبینی تحصیلی با تأثیر بر دیدگاه دانش‌آموزان نسبت به مدرسه و تحصیل موجب ارتقاء انگیزه و اشتیاق به تحصیل، امیدوار بودن به آینده و مقاصد آموزشی، ایجاد اعتماد به خود و معلم در خصوص مسائل پیش‌پا، تعلق خاطر نسبت به مدرسه و... می‌شود (مقری و پندور، ۱۴۰۲). مظلومیان و فریدفر (۱۳۹۶) در پژوهش خود نشان داده‌اند که خوش‌بینی دانش‌آموزان به نظام و روند آموزش، از مهم‌ترین عوامل ایجاد انگیزش و درگیر کردن آنها در امر تحصیل است. در تعلیم و تربیت، بررسی نقش عوامل انگیزشی همچون جهت‌گیری هدف و نقش که این مؤلفه‌ها بر انگیزش در کارهای تحصیلی از اهمیت جدی برخوردار است (جاسمی، ۱۳۹۸). مفهوم جهت‌گیری هدف بیانگر الگوی منسجمی از اسنادها، باورها و هیجان‌ات شخص است که موجب می‌شود تا شخص به طرق گوناگون به موقعیت‌ها تمایل پیدا کند و در آن زمینه به فعالیت بپردازد و در آخر پاسخی را ارائه نماید. جهت‌گیری‌های

1. Bailis & Chipperfield

هدفی، هدف و معنایی است که فرد برای رفتار پیشروی خویش در نظر می‌گیرد و در واقع شامل اهداف و معانی هستند که فرد برای رفتار پیشرفت خویش در نظر می‌گیرد (ریان و پینتریچ، ۲۰۱۱). هسته مفهومی نظریه هدف‌گرایی این است که دانش‌آموز چه نیت و قصدی برای فعالیت و پیشرفت در انجام تکالیف درسی دارد و جهت‌گیری هدف، مقاصدی را که دانش‌آموزان هنگام یادگیری دنبال می‌کنند (مانند انگیزه) را انعکاس می‌دهد (یوسفی و مصرآبادی، ۱۳۹۷). از طرفی دانش‌آموزان در نظام آموزشی با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند که باعث به وجود آمدن دیدگاه مثبت یا منفی در آنها نسبت به تحصیل می‌شود، پس توجه به دیدگاه فراگیران در زمینه تحصیل مهم است (مقری و پندور، ۱۴۰۲). الاسقا^۱ (۲۰۲۲)، در پژوهش خود در بررسی جهت‌گیری هدف و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه بیان می‌کند که اهداف با رویکرد گرایشی و اجتنابی بر عملکرد تحصیلی اثرگذار بوده است. همچنین لی و همکاران^۲ (۲۰۲۱)، در تحقیق خود به بررسی جهت‌گیری‌های هدف، عملکرد تحصیلی و رفاه تحصیلی در میان دانشجویان می‌پردازد و بیان می‌کند که هر دو هدف تسلطی و عملکردی - اجتنابی از عملکرد با عملکرد تحصیلی، استرس تحصیلی ذهنی، سازگاری یادگیری ذهنی، کیفیت خواب ذهنی و بهزیستی ذهنی مرتبط بودند. اهداف عملکردی - گرایشی با عملکرد تحصیلی، استرس تحصیلی ذهنی و سازگاری یادگیری ذهنی مرتبط بودند، در این پژوهش بیان می‌شود که دقت و توجه بیشتر به جهت‌گیری‌های هدف پیشرفت می‌تواند برای بهبود عملکرد تحصیلی و رفاه دانشجویان پزشکی مفید باشد.

همچنین دانش‌آموزان، اغلب با مسائل پیچیده اجتماعی، تحصیلی و خانوادگی روبرو هستند که می‌تواند مانع از موفقیت تحصیلی آنان شده و حتی آن‌ها را در معرض افت و شکست تحصیلی قرار دهد. موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان در روبرویی با شرایط نامطلوب در طی تحصیل به سازه تاب‌آوری مربوط می‌شود (پیام عسکری و پور شافعی، ۱۳۹۷). تاب‌آوری در مفهوم کلی، عبارتست از فرآیند و ظرفیتی از سازگاری موفقیت‌آمیز با وجود شرایط نامطلوب (مارتین^۳ و مارش، ۲۰۰۹). کسی که واجد تاب‌آوری است و آن را تقویت می‌کند، فردی است که با شکست، ناامیدی و سختی مواجهه می‌شود؛ ولی می‌تواند همه چیز را طوری کنترل نماید که برگشت به روند عادی زندگی ممکن شود (صادق‌پور، میرزایی و اشرفی، ۱۴۰۱).

1. Alasqah
2. Li et al
3. Martin & Marsh

تانجی، نابو، اونو، آبی و نیتا^۱ (۲۰۲۲)، در پژوهش خود نشان داده‌اند که بین سرزندگی و مؤلفه‌های تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی در بین دانشجویان پرستاری ژاپنی ارتباط معنی‌داری وجود داشته و رویکردی که تاب‌آوری را توسعه می‌دهد برای موفقیت تحصیلی دانشجویان پرستاری ضروری است. نظام آموزشی در حال حاضر با مسائل بی‌انگیزگی، افت، شکست تحصیلی مواجه شده است و پیش‌بینی و بررسی عوامل مؤثر بر انگیزش و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان در راستای دستیابی به اهداف آموزشی و ارتقاء عملکرد تحصیلی آنان ضروری و مهم است؛ بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به سؤال است که آیا جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری توان پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم را دارند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی است که به شیوه پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر به تعداد ۱۵۳۹ نفر بود که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۰۸ نفر از دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شده است. لذا بدین منظور ۴ دبیرستان دخترانه و پسرانه شهر پلدختر انتخاب شد و از هر دبیرستان ۴ کلاس انتخاب شد و از هر کلاس نیز ۲۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شد. در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های میدانی و کتابخانه‌ای استفاده شد و ابزارهای مورد استفاده تحقیق دربردارنده پرسشنامه برای سنجیدن متغیرهای تحقیق و فیش‌برداری از اسناد و مدارک بود:

پرسشنامه سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (۲۰۰۶): توسط مارتین و مارش پرسش‌نامه سرزندگی تحصیلی در سال ۲۰۰۶ تهیه و تدوین شد که دارای ۹ سوال است و پاسخ‌ها در آن بر روی مقیاس ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) محاسبه می‌شوند. مارتین و مارش (۲۰۰۸)، بازآزمایی را ۶۷٪ به‌دست آوردند. دهقانی‌زاده و حسین چاری (۲۰۱۲)، در پژوهش خود برای محاسبه روایی این پرسش‌نامه، همبستگی هر گویه با نمره کل را محاسبه کردند که دامنه

1. Tanji, Nanbu, Ono, Abe & Nitta

آنها بین ۵۴٪ تا ۶۴٪ بود. مارتین و مارش (۲۰۰۸)، آلفای کرونباخ را ۰/۸۸. به‌دست آوردند. در پژوهش دهقانی‌زاده و حسین چاری (۲۰۱۲)، ضریب پایایی مقیاس سرزندگی تحصیلی برابر ۰/۷۷. به‌دست آمد. در پژوهش حاضر اعتبار به‌دست آمده با استاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه جهت‌گیری هدف میدگلی و همکاران (۱۹۹۸): مقیاس جهت‌گیری هدف دارای ۱۸ گویه بوده که توسط میدگلی و همکارانش در سال ۱۹۹۸ تدوین و تهیه شده است که دارای سه‌بعد (جهت‌گیری هدفی عملکردی - گرایشی، جهت‌گیری هدفی تبحری و جهت‌گیری هدفی عملکردی-اجتنابی) است که بر طبق طیف لیکرت ۷ نقطه‌ای (از ۱ = کاملاً مخالفم تا ۷ = کاملاً موافقم) نمره‌گذاری شده است. سوالات ۶-۱ جهت‌گیری‌های هدفی تبحری، سوالات ۱۲-۷ جهت‌گیری‌های هدفی عملکردی-گرایشی و سوالات ۱۸-۱۳ جهت‌گیری‌های هدفی عملکردی-اجتنابی را اندازه‌گیری می‌کنند. در پژوهش کارشکی و همکاران (۱۳۸۷)، روایی پرسش‌نامه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی و اکتشافی احراز شده است. روایی پرسش‌نامه توسط دوسون و مک لنزنی (۲۰۱۱)، به شیوه تحلیل عاملی تأییدی مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسش‌نامه توسط دوسون و مک لنزنی (۲۰۱۱)، با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۸. به‌دست آمد. در تحقیق کارشکی و همکاران (۱۳۸۷)، پایایی خرده‌آزمون‌های جهت‌گیری هدف تبحری، عملکردی-گرایشی و عملکردی-اجتنابی این پرسش‌نامه برحسب آلفای کرونباخ بین ۰/۷۰ تا ۰/۸۴. گزارش شده است. پایایی کلی نیز ۰/۸۷. گزارش شده است. در پژوهش حاضر اعتبار به‌دست آمده با استاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه خوشبینی تحصیلی اسپچن-موران و همکاران (۲۰۱۳): پرسش‌نامه خوشبینی تحصیلی در سال ۲۰۱۳ توسط اسپچن-موران و همکاران طراحی شده و شامل ۳ مؤلفه و ۲۸ گویه است. این پرسش‌نامه بر طبق مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۵) تنظیم شده است و شامل سه خرده مقیاس اعتماد دانش‌آموزان به معلمان (۱۰ سؤال)، تأکید تحصیلی (۸ سؤال) و یگانگی به مدرسه (۱۰ گویه) است. اسپچن-موران و همکاران (۲۰۱۳)، روایی سازه ابزار را با روش تحلیل عامل اکتشافی تأیید کردند. در ایران قاسمی و همکاران (۱۳۹۸) روایی ابزار را با روش تحلیل عامل تأییدی مطلوب گزارش کردند. پایایی پرسش‌نامه نیز در پژوهش اسپچن-موران و همکاران (۲۰۱۳)، برای هر یک از خرده‌مقیاس‌ها، ۰/۹۳، ۰/۹۶، ۰/۹۷ به‌دست آمد که نشان از مطلوب بودن پایایی پرسش‌نامه دارد. پایایی پرسش‌نامه در پژوهش مرادی و

همکاران (۱۳۹۳) برای هر یک از خرده‌مقیاس‌ها به ترتیب برابر ۰/۹۱، ۰/۸۶، ۰/۸۹ و برای کل ابزار ۰/۹۲ به‌دست آمد. در پژوهش حاضر اعتبار به‌دست آمده با استاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۲۰۰۳): پرسش‌نامه تاب‌آوری را با مرور منابع تحقیقاتی ۱۹۹۱-۱۹۷۹ بخش تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۲۰۰۳)، طراحی و تدوین کردند. این مقیاس ۲۵ گویه دارد که در یک مقیاس لیکرتی ۶ درجه‌ای بین ۰ (کاملاً نادرست) تا ۵ (همیشه درست) نمره‌گذاری می‌شود. همچنین ۵ عامل (تصور شایستگی فردی شامل سؤالات ۱۰-۱۱-۱۲-۱۶-۱۷-۲۳-۲۴-۲۵، اعتماد به‌غرایز فردی و تحمل عاطفه منفی شامل سؤالات ۶-۷-۱۴-۱۵-۱۸-۱۹-۲۰، مهار شامل سؤالات ۱۳-۲۱-۲۲، پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن شامل سؤالات ۱-۲-۴-۵-۸، تأثیرات معنوی شامل سؤالات ۳ و ۹) را می‌سنجد. برای به‌دست آوردن امتیاز کلی پرسش‌نامه، مجموع امتیازات همه سؤالات را با هم جمع کنید. این امتیاز دامنه‌ای از ۰ تا ۱۰۰ دارد و هر اندازه این امتیاز بیشتر باشد، نشان دهنده سطح تاب‌آوری بالاتر شخص پاسخ دهنده است و برعکس. نقطه برش این پرسش‌نامه امتیاز ۵۰ است به عبارتی، نمره بالاتر از ۵۰ بیان‌کننده اشخاص دارای سطح تاب‌آوری است و هر اندازه میزان این امتیاز بیشتر از ۵۰ باشد، به همان اندازه شدت تاب‌آوری شخص نیز بالاتر است و برعکس. محمدی (۱۳۸۴)، این مقیاس را در ایران هنجاریابی کرده است و روایی با روش تحلیل عوامل مورد تأیید قرار گرفت. محمدی (۱۳۸۴)، این مقیاس را در ایران هنجاریابی کرده است و پایایی با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۳ به‌دست آمد. پایایی این پرسش‌نامه علاوه بر هنجاریابی اولیه، توسط کردمیرزا نیکوزاده (۱۳۸۸)، مجدداً با ضریب آلفای کل برابر با ۰/۹۰ محاسبه شد. در پژوهش حاضر اعتبار به‌دست آمده با استاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به‌دست آمد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش با استفاده از نرم افزار Spss۲۴ انجام گرفت. در بخش آمار توصیفی از جدول‌های توزیع فراوانی برای توصیف داده‌ها استفاده شد، همچنین در قسمت آمار استنباطی از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف به منظور بررسی نرمال بودن داده‌ها و آزمون‌های رگرسیون برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است.

یافته‌ها

الف) در این پژوهش ۵۰٪ از نمونه پسر و ۵۰٪ را دختر تشکیل دادند. با توجه به این‌که جامعه پژوهش ما در گروه تحصیلی دبیرستان بود بنابراین از پایه‌های تحصیلی متفاوت در این پژوهش بهره برده شد بدین صورت که ۲۰,۵٪ در پایه دهم، ۴۰,۹٪ پایه یازدهم و ۳۸,۶٪ در پایه دوازدهم قرار گرفتند. در این پژوهش ۲۳,۴٪ از پاسخگویان دارای سن ۱۵-۱۶ سال، ۵۴,۹٪ از پاسخگویان دارای سن ۱۷-۱۸ سال و ۲۱,۸٪ از پاسخگویان نیز در رده سنی ۱۹-۲۰ قرار گرفتند.

ب) به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (اندازه‌های گرایش مرکزی، شاخص‌های پراکندگی و سایر شاخص‌های توصیفی) و نیز آمار استنباطی (تحلیل رگرسیون) از نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

جهت بررسی فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر «جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری توان پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر را دارند» از آزمون رگرسیون در نرم‌افزار Spss استفاده شده است، در ابتدا پیش‌فرض‌های نرمال بودن داده‌ها، عدم خودهمبستگی سریالی مانده‌ها و عدم وجود همبستگی زیاد بین متغیرهای مستقل مورد بررسی قرار گرفت. مطابق با آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی، تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی معنادار نیست ($Sig > 5\%$) و بنابراین متغیرهای جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی، تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دارای توزیع نرمالی هستند و می‌توان از تحلیل‌های پارامتریک برای آن‌ها استفاده کرد.

جهت بررسی عدم خودهمبستگی مانده‌ها از آماره دوربین-واتسون استفاده شد و با توجه به این‌که آماره دوربین واتسون برابر با ۱/۹۹ بود بنابراین در بازه ذکر شده قرار دارد و این شرط نیز برقرار است. بنابراین خطاها دارای خودهمبستگی سریالی نیستند. به منظور بررسی عدم هم‌خطی متغیرهای مستقل، از شاخص VIF استفاده شد و ملاحظه شد که این دو شاخص شرایط ذکر شده را دارند و در شرایط مطلوبی هستند، بنابراین این پیش‌فرض رگرسیون چندگانه نیز برقرار است.

تفسیر نتایج رگرسیون چندگانه

عدم هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین، از شاخص VIF استفاده شد و مشاهده شد که این شاخص شرایط ذکر شده را دارند یعنی ($p < 0.005$) بوده و در شرایط مطلوبی هستند، بنابراین این پیش‌فرض رگرسیون چندگانه نیز برقرار است. برای بررسی استقلال داده‌ها نیز از آزمون دوربین واتسون استفاده شد و با توجه به آماره‌های جدول نشان داده شد که

ضریب همبستگی 426/، به دست آمده و 181/، واریانس سرزندگی تحصیلی به وسیله جهت‌گیری هدفی (تبحری، رویکردی و اجتنابی)، خوش‌بینی تحصیلی (اعتماد دانش آموزان به معلم، تأکید تحصیلی و یگانگی به مدرسه) و تاب‌آوری (تصور شایستگی فردی، اعتماد به غرایز فردی و تحمل عاطفه منفی، مهار، پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن، تأثیرات معنوی) تبیین می‌شود و بقیه به سایر عوامل بستگی دارد. نظر به این که مقدار آماره دوربین- واتسون بین 1/5 الی 2/5 است بیانگر استقلال باقیمانده‌ها بود.

آزمون رگرسیون

برحسب نتایج جدول زیر، مقدار معناداری به دست آمده برای آماره F (5/960) برابر 0/000 است که در سطح 99٪ (0/000 = مقدار معناداری)، بیانگر معناداری رگرسیون است و می‌توان بیان کرد که حداقل یکی از متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک (سرزندگی تحصیلی) رابطه معنی‌داری دارد.

جدول (۲)، آزمون رگرسیون

مدل	R	R Square	آماره ضریب تعیین تعدیل شده	خطای برآورد st
1	0/720	0/519	0/515	1/99

در جدول بالا آماره ضریب تعیین تعدیل شده قدرت پیش‌بینی مدل رگرسیونی را نشان می‌دهد و گویای این مطلب است که 51٪ درصد از تغییرات متغیر وابسته در این مدل به وسیله متغیرهای مستقل پیش‌بینی می‌شود. همچنین مقدار رابطه بین ترکیب خطی متغیرهای مستقل با متغیر وابسته که با R نشان داده شده است. این مقدار برابر 0/7 است. در ادامه جدول تحلیل واریانس گزارش شده است که به معنای تحلیل تغییرات است.

جدول (۳) تحلیل واریانس

مدل	مجموع مربعات	df	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
رگرسیون	22984.859	3	7661.620	135.115	.000 ^b
باقیمانده	21320.931	376	56.705		
کل	44305.789	379			

در جدول بالا با توجه به این که آماره فیشر (F) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار است می‌توان بیان کرد که حداقل یکی از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته (سرزندگی تحصیلی) تأثیر معنی‌داری دارد. به عبارتی می‌توان گفت مدل از وضعیت برازش مناسبی برخوردار است.

جدول (۴) ضرایب رگرسیونی

آمار خطی		سطح معناداری	t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		مدل	
VIF	Tolerance			بتا	خطای استاندارد	B		
		.934	.083		1.864	.155	(ثابت)	۱
1.711	.585	.000	11.524	.539	.027	.314	جهت‌گیری هدف	
1.833	.546	.000	4.394	.213	.019	.084	خوش‌بینی تحصیلی	
1.151	.869	.000	1.810	.069	.022	.040	تاب‌آوری تحصیلی	

جدول بالا ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیراستاندارد و معنی‌داری آن را نشان می‌دهد. از ضرایب استاندارد شده برای تعیین جهت و شدت رابطه و از سطح معنی‌داری برای تأیید معنی‌داری ضریب رگرسیونی استفاده می‌شود. با توجه به جدول مقدار سطح معنی‌داری برای متغیرهای خوش‌بینی تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی و جهت‌گیری هدف کمتر از ۰,۰۵ است، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد حضور این سه متغیر مستقل برای پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی معنادار است ($\beta \neq 0$). همان‌گونه که در جدول درج شده است با توجه به مقادیر ضریب رگرسیونی می‌توان گفت تأثیر متغیر تاب‌آوری تحصیلی از جهت‌گیری هدف و خوش‌بینی تحصیلی بر متغیر وابسته بیشتر بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر با هدف پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس جهت‌گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر انجام شده است. در این پژوهش مشخص شد که بین جهت‌گیری هدفی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر رابطه معنادار وجود دارد که با نتایج تحقیقات مهدیانی و همکاران (۱۴۰۱)، حسین چاری و همکاران (۱۳۹۸)، الاسقا (۲۰۲۲) ولی و همکاران (۲۰۲۱)، همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان بیان نمود که با توجه به این‌که یادگیرندگان در تحصیل با مسائلی همچون عملکرد ضعیف، افت تحصیلی، عدم اعتماد به نفس و کاهش انگیزش و تعامل مواجه می‌شوند باید مسلط به راهبردهای برای مواجهه با این مسائل تحصیلی باشند. وجود سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان نوعی قابلیت است که در چالش‌های زندگی تحصیلی به یادگیرندگان کمک می‌کند که در نبود سرزندگی تحصیلی، عملکرد ضعیف، انگیزش پایین، اعتماد به نفس کم و تعاملات منفی با معلمان را به راحتی پشت سر بگذارد. دانش‌آموزان موظف هستند برای رسیدن به کمال وجودی خود، گام‌هایی در راستای تعیین هدف در زندگی تحصیلی خود بردارد. جهت‌گیری هدف، اهدافی را که دانش‌آموزان زمان یادگیری دنبال می‌کنند، منعکس می‌کند و الگوی یک‌پارچه‌ایی از باورهاست که باعث می‌شود فرد به روش‌های مختلف به موقعیت‌ها گرایش یابد و در آن زمینه به فعالیت پرداخته و در پایان پاسخی را ارائه دهد. دانش‌آموز با جهت‌گیری هدف یادگیری و مثبت، استرس تحصیلی کمتری را تجربه می‌کند، چرا که یادگیری را به عنوان فرایندی تلقی می‌کند که شایستگی و کفایت‌های او را آشکار می‌سازد و دانش‌آموز با تمرکز بر فرآیند یادگیری دروس، بدون داشتن استرس زیاد می‌تواند پیشرفت تحصیلی خود را تضمین نماید (دهقانی نازوانی و زارع پور، ۱۳۹۵). سرزندگی تحصیلی که جهت‌گیری هدف باعث آن شده است می‌تواند در دانش‌آموزان باورهایی را ایجاد کند که آن‌ها توانایی‌های خود را باور کنند و از مدرسه و محیط آن ارزیابی‌های مثبتی داشته و در نتیجه انتظار نتایج مثبت را نیز از خود خواهند داشت و نتیجه این خواهد شد که افراد در مقابل شرایط ناگوار قوی می‌شوند.

با توجه به این یافته دقت و توجه بیشتر به جهت‌گیری‌های هدف پیشرفت می‌تواند برای بهبود عملکرد تحصیلی و رفاه مفید باشد. بنابراین با توجه به نتایج و مطالب فوق می‌توان بیان داشت که فراگیران با جهت‌گیری اهداف مثبت همچون تبحری و عملکردی چالش‌ها، فعالیت‌هایی را برای پیشرفت تحصیلی دنبال می‌کنند و در پی مهارت‌های مطالعاتی تازه هستند تا بتوانند آنها در آموزش‌های درسی و انجام فعالیت‌ها و تکالیف درسی در جهت پیشرفت و سرزندگی تحصیلی بهتر به کار ببندند.

یافته دیگر پژوهش مبنی بر پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی از طریق خوش‌بینی تحصیلی بود که با نتایج مطالعات شاهدی پور و قنبرزاده (۱۴۰۲)، مهدیانی و همکاران (۱۴۰۱)، زاهد بابلان و کریمیان‌پور (۱۳۹۹) و شانن موران و همکاران (۲۰۱۴)،

همسو است. خوش‌بینی تحصیلی، جمعی از باورهای مرتبط با قوت‌ها و ظرفیت‌های درونی مدرسه جهت رسیدن به پیشرفت تحصیلی است و از سه مؤلفه اعتماد دانش‌آموزان به معلمان، تأکید تحصیلی دانش‌آموزان و احساس هویت دانش‌آموزان نسبت به مدرسه تشکیل می‌شود و یک باور مثبت در دانش‌آموزان است به طوری که آن‌ها می‌توانند با تأکید بر یادگیری خود، اعتماد به معلمان و احساس هویت نسبت به مدرسه، زمینه پیشرفت و سرزندگی تحصیلی خود را فراهم آورند چرا که اعتماد دانش‌آموزان به مدیر و احساس هویت آنها نسبت به مدرسه اثر مثبتی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد (مرادی، واعظی، فرزانه و میرزایی، ۱۳۹۳). اهمیت خوش‌بینی تحصیلی در نقش آن در سرزندگی تحصیلی است و سرزندگی تحصیلی از عوامل اثرگذار بر یادگیری است که تأثیری جدی در موفقیت تحصیلی افراد دارد زیرا می‌تواند منجر شکوفایی استعدادهای آن‌ها شود. سرزندگی دانش‌آموزان اثر شگرفی بر افزایش توان مقابله‌ای آن‌ها در حل مسائل تحصیلی دارد. نتایج این پژوهش سازه خوش‌بینی تحصیلی را به عنوان پیش‌بینی کننده سرزندگی تحصیلی مورد تأیید قرار داد. در خوش‌بینی تحصیلی فرد باور دارد که می‌تواند با تأکید تحصیلی و اعتماد به والدین اثر مثبتی بر عملکرد تحصیلی خود داشته باشد. این اعتقاد می‌تواند آنها را در مقابله با دشواری‌ها و چالش‌های تحصیلی قوی‌تر و میزان سرزندگی آنان را افزایش دهد. خوش‌بینی تحصیلی باور مشترک و جمعی کادر آموزشی است مبنی بر این که می‌توانند وضع موجود را تغییر دهند، دانش‌آموزان می‌توانند بیاموزند و می‌توانند به عملکرد علمی و تحصیلی بالا دست پیدا کنند. این نوع باور به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا با ایمان به ظرفیت خویش و با کوشش بر مسائل و چالش‌های تحصیلی خود غلبه نمایند و احساس سرزندگی بیشتری را در بخش تحصیلی تجربه نمایند. خوش‌بینی تحصیلی اطمینان شخص به این تفکر است که از لحاظ تحصیلی موفق خواهد شد. این باور توقع موفقیت در دانش‌آموزان را بالا می‌برد و همین مسئله یک رابطه اعتماد‌آمیز میان کادر آموزشی و دانش‌آموز و احساس یگانگی دانش‌آموزان با کادر آموزشی را ایجاد می‌کند و زمینه را برای ارتقاء انگیزه دانش‌آموزان در مسیر پیشرفت را فراهم می‌کند و کسب موفقیت‌ها را برای آنها تسهیل می‌کند که خود زمینه‌ساز ایجاد سرزندگی تحصیلی است. نظر به نتایج این پژوهش و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، این امر مسلم می‌شود که ایجاد و توسعه محیطی که خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان را بهبود می‌دهد، بایستی بخشی از چشم‌انداز مدارس باشد که می‌توان از طریق تمرکز مداوم بر برنامه‌های توسعه حرفه‌ای معلمان و پرسنل مدرسه، که بر ارتقاء اعتماد میان معلمان و دانش‌آموزان، تأکید بر انتظارات تحصیلی بالا و ایجاد محیط خشنودکننده در مدرسه متمرکز

است، به‌دست آید. بایستی ابزارهای مناسبی که مورد نیاز معلمان و سایر کارکنان مدرسه جهت کسب موفقیت آنها در پشتیبانی از چشم‌انداز مدرسه باشد، در اختیار آنها قرار داد. این ابزارها شامل تخصیص زمان مناسب برای همکاری کردن و تفکر، حمایت مدیریتی، راهنمایی و نظارت و بازخود به موقع، است. جهت آماده کردن معلمان برای توسعه خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان، بایستی جهت کاری برنامه‌های آماده‌سازی آنها تمرکز بر دیدگاه‌های شناختی-اجتماعی داشته باشد، به‌صورتی که آموزشگران فهم عمیقی از نقش‌های خود در اثری که بر شرایط اجتماعی مدارس، توسعه شناختی دانش‌آموزان و تعامل بین این عوامل و پیشرفت وجود دارد، کسب کنند.

در یافته دیگر پژوهش مشخص شد که تاب‌آوری قابلیت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر را دارد و این نتیجه با نتایج مطالعات عبدالله‌پور و همکاران (۱۳۹۹)، فتحی و جمال‌آبادی (۱۳۹۶)، تانجی و همکاران (۲۰۲۲) و گارگ و سارکار (۲۰۲۰)، همسو بود. نتایج این فرضیه نشان داد که سرزندگی تحصیلی تحت تأثیر تاب‌آوری قرار دارد و این سازه پیش‌بینی کننده سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان است و بین این دو ارتباط مستقیم و معناداری وجود ندارد. دانش‌آموزانی هستند که با وجود قرارگرفتن در موقعیت‌های فشارزا، مسئله‌ساز و تهدید کننده به موفقیت می‌رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه می‌کنند و کسی که ویژگی تاب‌آور بودن را در خود دارد و آن را تقویت می‌کند، کسی است که با ناامیدی، سختی و شکست مواجه می‌شود؛ ولی می‌تواند همه چیز را طوری کنترل کند که بازگشت به روند عادی زندگی ممکن شود (صادق‌پور و همکاران، ۱۴۰۱). دانش‌آموزانی که تاب‌آوری تحصیلی دارند، حتی با وجود رویدادهای فشارزا و شرایطی که می‌تواند آنان را در خطر عملکرد ضعیف و نهایتاً در موقعیت رهاکردن مدرسه قرار دهد، انگیزه بالا و عملکرد خوبی دارند. در واقع تاب‌آوری یکی از عوامل حفاظت کننده همراه با دیگر عوامل محافظت کننده است که نقش اساسی در موفقیت اشخاص و جان به در بردن از شرایط ناگوار دارد. به صورتی که برخورداری از این ویژگی موجب می‌شود دانش‌آموزان به رفتار سازگارانه در موقعیت حل مسئله دست پیدا کرده و مواجهه با مسائل را برای آنها ساده‌تر می‌سازد. بنابراین، تاب‌آوری تحصیلی منجر به تقویت استقلال، توانایی آینده‌نگری، ایجاد توانایی جهت‌یادگیری، همچنین شناختن خویشتن و انگیزه‌ها می‌شود و از طرفی می‌تواند در دانش‌آموزان قابلیت فرار از موقعیت‌های تنش‌زای بزرگسالی را ایجاد نماید. اشخاص با تاب‌آوری بالا به دلیل عزت نفس بیشتر از میزان انعطاف و سازگاری تحصیلی مطلوب‌تر

برخوردار بوده و عملکرد و سرزندگی تحصیلی بالاتری را از خود بروز می‌دهند. همچنین، دانش‌آموزان واجد تاب‌آوری بالا به دلیل بهره‌مندی از سرسختی روان‌شناختی، رویدادهای نامطلوب را به عنوان فرصتی برای آموختن و یادگیری می‌دانند و احساس تسلط و کنترل بیشتری نسبت به رویدادهای زندگی خود دارند و لذا بهتر می‌توانند تا در شرایط استرس‌زا و بحرانی آرامش خویش را حفظ کنند و در نهایت به سازگاری بهتر، پیشرفت تحصیلی بالاتر و در نتیجه سرزندگی دست یابند. به‌صورت کلی، تاب‌آوری تحصیلی به اشخاص کمک می‌کند با عوامل به وجود آورنده عملکرد تحصیلی نامطلوب و ضعیف مقابله کنند و ضمن سازگاری موفق با تهدیدها و چالش‌های غیر قابل اجتناب در طی دوره تحصیل، بهزیستی و سلامت روانی خود را حفظ کرده و واکنش‌های موفقیت‌آمیزی از خود بروز دهند. دانش‌آموزانی که تاب‌آوری کم دارند و به کنترل هیجانات خود قادر نیستند، توان دنبال کردن اهداف آموزشی و تقاضاهای محیطی را ندارند، موفقیت تحصیلی کمی داشته و دارای اختلالات یادگیری هستند در نتیجه سرزندگی تحصیلی در آنان وجود ندارد که نشان دهنده اهمیت این سازه در سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان است.

در رابطه با نتایج به‌دست آمده در پژوهش مسئولین، برنامه‌ریزان آموزشی و معلمان شرایط آموزشی را به نحوی فراهم کنند و ارتقا دهند که دانش‌آموزان به سمت اهداف تسلطی و عملکردی حرکت و از جهت‌گیری اجتنابی پرهیز کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود با برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های انگیزشی، نگرش دانش‌آموزان را به یادگیری، رشته تحصیلی و آینده شغلی خود را بهبود بخشید تا زمینه تقویت جهت‌گیری هدف در آنان فراهم و در نهایت منجر به سرزندگی تحصیلی آنها شود. پیشنهاد می‌شود که با آموزش مهارت‌های جهت‌گیری هدف به دانش‌آموزان سرزندگی تحصیلی آنان تقویت شود. همچنین مدیران و معلمان مدارس پیشنهاد می‌شود با ایجاد باورهای خوشبینانه در خود و گسترش محیط مدرسه‌ای شاداب، فعال و مثبت‌گرا شرایط را برای رشد خوشبینی تحصیلی دانش‌آموزان فراهم نمایند و به معلمان مدارس پیشنهاد می‌شود با ایجاد روابط دوستانه و استفاده از کنترل دموکراتیک و انسانی شرایط را برای افزایش اعتماد دانش‌آموزان به آنان مهیا سازند و به مدیران مدارس پیشنهاد می‌شود شرایط را جهت فراگیری مهارت‌های ضروری که منجر به کسب و توسعه محیط‌های خوشایند و پویا در مدارس می‌شود را برای کادر آموزشی فراهم سازند و جهت کسب بصیرت و فهم جدید پیرامون پیشرفت و اعتماد دانش‌آموز، به آزمون ارتباط بین روابط مربی- دانش‌آموز و پیشرفت تحصیلی در مدارسشان

بپردازند. افراد و نهادهایی که مسئول تربیت دانش‌آموزان هستند بایستی از طریق شیوه‌هایی همچون تقویت هیجانات، تقویت صلاحیت‌های رفتاری، آموزش، حمایت از رشد عزت نفس و ایجاد فرصت‌های یادگیری دانش و مهارت‌های عقلی و کمک به یافتن هدف و معنا در زندگی تاب‌آوری دانش‌آموزان را در راستای ایجاد سرزندگی تحصیلی بالا ببرند. همچنین ایجاد کارگاه‌های ارتقاء تاب‌آوری برای خانواده‌ها و معلمان در راستای بهبود تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان توصیه می‌شود و انجام آموزش هدف‌گذاری، داشتن دیدگاه مثبت به خود، همدلی و گوش دادن به دیگران، تعامل مثبت با همسالان و هدف‌گذاری تاب‌آوری در برنامه آموزشی و مداخلات آموزشی برای ارتقاء تاب‌آوری بایستی مدنظر قرار گیرد. پژوهش حاضر از نوع مطالعات کمی بود لذا پیشنهاد می‌شود در زمینه ارتباط بین متغیرهای جهت‌گیری هدف، خوش‌بینی تحصیلی و تاب‌آوری با سرزندگی تحصیلی مطالعات کیفی انجام شود. در تحقیقات آتی می‌توان دیگر متغیرها همچون مهارت اجتماعی، سازگاری، هوش عاطفی، اهمال‌کاری و... را در رابطه با سرزندگی تحصیلی مورد پژوهش قرار داد. جامعه آماری این پژوهش به دلیل این‌که بر روی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر انجام گرفته بنابراین، نتایج آن قابل تعمیم به سایر دانش‌آموزان نمی‌باشد؛ همچنین در این پژوهش صرفاً از پرسش‌نامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است بنابراین از آنجایی که پرسش‌نامه یک ابزار خود گزارشی است، امکان دارد نتایج آن با سوء‌گیری همراه باشد. در پژوهش حاضر از روش همبستگی استفاده شد و بنابراین نمی‌توان به روابط علت و معلولی بین متغیرها دست یافت و تمام این موارد مبنی بر محدودیت‌های این پژوهش مانند تمام پژوهش‌های دیگر است.

تضاد منافع: نویسندگان اذعان دارند که در این مقاله هیچگونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع مالی: پژوهش حاضر از هیچ مؤسسه و نهادی حمایت مالی دریافت نکرده و همه هزینه‌ها در طول فرآیند اجرای پژوهش بر عهده پژوهشگر بوده است.

تشکر و قدردانی: پژوهش حاضر بدون همکاری مشارکت کنندگان امکان‌پذیر نبود؛ بدین‌وسیله از کلیه مشارکت کنندگان تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

References

- Alasqah, S. (2022). Goal Orientation and Its Impact on University Students' Academic Achievement During the COVID-19 Pandemic, *SAGE Open*, 12(2), 215- 222.
- Abedi, Z., (2020). The effect of academic vitality on students' education. Minab: The first national conference on applied research in education processes, November 1-12, 2019, Islamic Azad University, Fasa branch. [In Persion].
- Amirpour, B. Meshaalpour, M. & Kerami, A. (2022). The structural model of academic optimism based on parenting styles with the mediating role of parents' positive perfectionism in secondary school students of Khorram Abad city. *Scientific quarterly of research in school and virtual learning*, 10(2): 9-20. In Persion].
- Balkis, M. (2013). The relationship between academic procrastination and students' burnout. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 68-78.
- Comerford, J., Batteson, T. and Tormey, R. (2015). Academic buoyancy in second level schools: insights from Ireland. *Journal of Social and Behavioral Sciences*, 197, 98-103.
- Collie R, Martin AJ, Malmberg LE, Hall J, Ginns P. (2015). Academic buoyancy, student's achievement, and the linking role of control: A cross -lagged analysis of high school students. *British Journal of Educational Psychology*; 85(1): 113 –130.
- Dehghani, M. (2022). Investigating the relationship between academic optimism and academic self-regulation in school with the academic help seeking of student athletes. *School Psychology*, 11(4): 69-79.[In Persion]
- Hoti, R. (2022). A review of the importance of developing academic vitality in the performance of elementary school students. Bandar Abbas: 9th National Conference on Positive Psychology News, May 1-11, 1401, Bandar Abbas University.[In Persion]
- Jasmi., Kh. (۱۳۹۸). Investigating the role of goal orientation on the creative self-efficacy of sixth grade elementary students. *A new approach in educational sciences*, 1(2):48-52. [In Persion]

- Jalilian, S., Azimpour, E., and Qolizadeh, N. (1397). Predicting academic vitality based on academic enthusiasm and psychological toughness in secondary school students. *Educational and school studies*, 7(18): 123-140. [In Persian]
- Kashtvarz Kendazi, E. & Vajinejad, A. (2020). The mediating role of academic optimism in the relationship between perceived self-efficacy and students' adaptation to university. *Education and Learning Studies* 12(2): 85-109. [In Persian]
- Mazlounian, S., and Faridfar, Sh. (2017). Academic optimism and academic engagement in students, Shiraz: National Conference on Modern Researches of Iran and the World in Psychology, Educational Sciences and Social Studies, August 1-13, 2016, Payam Noor University (all centers). [In Persian]
- Martin, A. J., and Marsh, H. W. (2009). Academic resilience and academic buoyancy: Multidimensional and hierarchical conceptual framing of causes, correlates, and cognate constructs. *Oxford Review of Education*, 35, 353–370.
- Moghri, Fatemeh and Pandour, Mahbubeh. (2023). academic optimism; Examining theories and components. Babol: The first international conference of psychology, social sciences, educational sciences and philosophy, 1-9 July 1402, Birjand University. [In Persian]
- Miller, S., Connolly, P. & Maguire, L. K. (2013). Well-being, academic buoyancy and educational achievement in primary school student. *International Journal of Educational Research*, 62, 239-248.
- Martin AJ, Marsh HW. (2008). Academic buoyancy: Towards an understanding of students' everyday academic resilience. *Journal of School Psychology*; 46(1): 53 –83.
- Payam Askari, F., and Pourshafi, H. (2018). Academic resilience (nature, antecedents and applications). Isfahan: 3rd National Conference on Psychology Updates, March 1-11, 2017, Birjand University.[In Persian]
- Ryan, R. M. and pintrich, P. R. (2011). Should I ask for help? The role of motivation and attitudes in adolescents help seeking in math class. *Journal of Educational Psychology*, 2,329-341.

- Sorgi, C., Gooderzi, Y. Shabib Asl, N. and Ghorbani, M. (2021). The effectiveness of teaching executive functions on academic vitality and academic performance of students. *Pozohan Scientific Journal*, 20(1): 43-50. [In Persian]
- Sadeghpour, F., Mirzaei, Z. and Ashrafi, F. (2022). Ways to increase resilience in students. Shirvan: 15th National Scientific Research Conference on Psychology and Educational Sciences, 1-16 April 1401, Ferdowsi University of Mashhad. [In Persian]
- Scheier, M.F., and Corver, C.S. (2001). Optimism pessimism, and psychological wellbeing. In E. C. Change (Ed.), *optimism and pessimism: Implications for theory research and practice*. Washington DC: American Psychological Association, 25 (4),189-216.
- Shab Afrozakbari, M. Javadi Elmi, L. Jangi, S. & Afrooz, G. (2017). The role of academic vitality and enthusiasm for school in preventing students' academic problems. Tehran: The 4th International Conference on Recent Innovations in Psychology, Counseling and Behavioral Sciences, November 1-20, 2016, University of Tehran.[In Persian]
- Tanji, F., Nanbu, H. Ono, M. Abe, N. and Nitta, J. (2022). The association between resilience and academic performance among nursing students: a cross-sectional study in Japan. *J Rural Med*,16(4),206-213.
- Yousefi, S., and Misrabadi, J. (2018). The relationship between goal orientation and academic achievement: a meta-analytic study. *Educational Psychology Quarterly*, 15(51): 71-94. [In Persian]
- Zakinejad Monet, A., and Rafiei, H. (2020). Students' academic vitality and its consequences. Shirvan: Second National Conference on New Researches in Education, Psychology, Jurisprudence, Law and Social Sciences, 1-10 September 1399, Behbahan Islamic Azad University. [In Persian]

Prediction of academic vitality based on goal orientation, academic optimism and resilience of second secondary students in Poldakhtar city

Amir Sabzipour^{1*}, Khadijeh Judki², Ali Danesh payeh³

Abstract

This research was conducted with the aim of predicting academic vitality based on goal orientation, academic optimism and resilience of secondary school students. The current research is applied in terms of purpose and descriptive in terms of correlational method, which was carried out in a survey way. The statistical population of the research includes 1539 students of the second secondary school in Poldakhtar city, and the statistical sample size was 308 using Cochran's formula, which was done using the available sampling method. The participants responded to Martin and Marsh's academic vitality questionnaires, Schenen-Moran et al.'s academic optimism and Connor and Davidson's resilience questionnaires. The results of Pearson's correlation coefficient showed that there is a significant relationship between goal orientation, academic optimism and resilience with academic vitality in students. Also, according to the regression results, the variables of goal orientation, academic optimism and resilience predict students' academic vitality ($p < 5\%$). In the present study, it was found that goal orientation predicts academic optimism and academic vitality resilience in students.

Keywords: academic vitality, goal orientation, academic optimism, resilience

1. Assistant Professor Payam Noor University, Tehran, Iran.

*Corresponding Author: Amirsabzipour@pnu.ac.ir

2. MA Payam Noor University, Tehran, Iran. khadijehjoodaki2@gmail.com

3. Masters student University of Lorestan, Lorestan, Iran. alidaneshpayeh2@gmail.com